

„DE WEST.”

Veertiendaagsch Blad

gewijd aan de belangen van Nederlandsch West-Indië.

....En bestaat er vooruitzicht, dat Holland eene provincie rijker zal worden door de droogmaking der Zuiderzee, men wende ook den blik westwaarts; ook daar is een parel aan de kroon van Nederland te veroveren door het herstel van de welvaart der Provincie Suriname.

(F. L. GEERLING, 1887.)

Prijs per jaar f 3.—

Prijs der Advertentiën: f 0.20 per regel.

Gunstige voorwaarden bij contract.

Bureau van Redactie en Administratie:

Villa „ANNIE”

Gevers Deynootweg — Scheveningen.

Onder Redactie van J. CH. BLOK, met medewerking van verschillende autoriteiten op koloniaal gebied.

Voor abonnementen, enz. richt men zich tot het Bureau van Redactie en Administratie, of o.a. tot de Boekhandelaren VAN STOCKUM & Co., Buitenhof; de firma COUVÉE, Lange Poten; GEER. BELINFANTE, Wagenstraat, en de HAAGSCHE BOEK- EN UITGEVERS-MPIJ, Spuistraat, allen te 's-Gravenhage.

Dit blad wordt, behalve aan de geabonneerden, in ruime oplaag en per post toegezonden aan velen in Nederland en in West-Indië.

Bij dit Nummer behoort een bijvoegsel.

INHOUD: Bericht. — Onze handelsbetrekkingen met Suriname, II, door H. Pyttersen Tz. — Uit Suriname (part. correspondentie V). — Het boschwezen in Suriname. — De Maatschappij „Suriname.” — Kwartsgoudwinning. — Nieuws uit de West. — Uit Curaçao. — Koloniale Staten. — Handel en Nijverheid. — Ambtelijke tijdingen. — Familieberichten. — Feuilleton. — Advertentiën.

BERICHT.

Wij zullen de vrijheid nemen op den 15^{en} Mei, a. s., — bij het einde van het tweede kwartaal van het bestaan van „De West” — de quitantie van abonnement (ad f 0.75) te verzenden aan de abonnés en aan hen, die nog geen abonnement betaalden en die zich hetzij daartoe aanmeldten of ons niet berichtten, dat zij ongeneigd zijn „De West” geregeld te ontvangen.

Wij verzoeken vriendelijk, dat zij, die geen abonnement begeeren en „De West” in het tweede kwartaal geregeld ontvingen, ons daarvan vóór 15 Mei te willen doen blijken.

Voor den steun en de blijken van sympathie, ons uit West-Indië en in Nederland in zoo ruime mate reeds geschonken, betuigen wij opnieuw onzen dank.

Onze Handelsbetrekkingen met Suriname.

II.

In het vorige artikel werd uit de gestadige vermindering der subsidie, ondanks de voortdurende en belangrijke stijging der uitgaven, die van f 1.540.000 in 1890, stegen tot f 2.280.000 in 1897, geconcludeerd tot vooruitgang in den toestand van Suriname.

Een weinig meer belangstelling van de zijde van het Moederland; het bieden van moreelen zoowel als van financieelen steun, waren voldoende om dit resultaat te verkrijgen. Welke uitkomsten mogen dan niet worden verwacht, indien die belangstelling grooter wordt, en Nederlandsche intellectueele arbeidskracht en kapitaal zich vereenigen om de rijke hulpbronnen der kolonie tot meerdere ontwikkeling te brengen! Wellicht zal alsdan blijken, dat Suriname van al onze koloniën de door de natuur meest bevoorrechte is.

FEUILLETON.

De geschiedenis der kolonie SURINAME.

V.

Met het brandmerk van de Compagnie of van de Societeit werd de goede waar gekenmerkt.

De chirurgijn onderwierp mannen, vrouwen en kinderen aan een nauwkeurig onderzoek en spoedig daarop ging de lading naar het schip, waar de mannen geboeid en van de vrouwen en kinderen gescheiden werden. ¹⁾

Van 530—700 stuks werden als haring op elkaar gepakt, en, zooals Heinrich Heine in een zijner gedichten zeide, ze gedroegen zich dikwijls zeer slecht, uit een hygiënisch oogpunt, daar ze zoo stout waren bij tientallen te sterven aan de gevolgen van hun eigen slechten adem . . .

10 December 1744. Den neger Bellona werd wegens ongehoorzaamheid een ijzeren haak door de ribben geslagen en alsoo aan den galg opgehangen, alwaar hij moest blijven hangen totdat hij gestorven was waarna het hoofd afgekapt en op een paal werd tentoongesteld.

Deze onmenselijke straffen hadden dikwijls verzet en oproeren tengevolge. Het aantal Marrons (weggelopen slaven) nam voortdurend toe.

Id 1685 werd de premie op het vangen en terugbrengen van een weggelopen slaaf bepaald op f 5.— ²⁾, in 1687 op 300 pond suiker en

¹⁾ Suriname, W. Bosman IIe Deel.

²⁾ Van Kampen. „De Nederlanders buiten Europa.”

Schier op elk gebied munt zij uit. Wordt de aanwezigheid van steenkolen en diamanten tot heden nog slechts vermoed, die van goud, zilver, phosphaat, mica is geconstateerd; het kwartzand der Savanna's, de daaronder verborgen porceleinaarde, kunnen den grondstof leveren voor toekomstige glas- en aardewerkfabrieken; de bosschen zijn rijk aan verschillende houtsoorten, geschikt voor meubel- en timmerwerk; aan allerlei boschproducten, waaronder in de eerste plaats de *balatta* of Surinaamsche guttapercha; voorts aan harsen, kleurstoffen en geneeskundige planten en vruchten.

* * *

Goudontginning.

„De geologen zullen moeten uitmaken of in Suriname steenkolen en andere ontginbare mineralen voorkomen”, schreef ± 25 jaren geleden de Hoogleeraar Martin. Dit wetenschappelijk en stelselmatig onderzoek heeft, tot schande van Nederland zij het telkens herhaald, nog immer niet plaats gehad. Het Gouvernement beschikt zelfs niet over één enkelen deskundige, die het kan voorlichten. De wetenschap, dat Suriname een der rijkste goudlanden van de wereld is, dankt men goeddeels aan het onderzoek door vreemde — Amerikaansche en Engelsche — mijnbouwkundigen en prospectors ingesteld; eene wetenschap, welke door de uitkomsten wordt bevestigd, want ondanks de tot heden toe primitieve ontginning van het stroomgoud, werd sedert 1884 ongeveer 22 miljoen goud uitgevoerd.

Eerst in den laatsten tijd vat men met ernst de kwartsonginning op de *Guyana-Goud-Placer-Maatschappij*, wier terreinen gelegen zijn aan den bovenloop der Mindrineti, tusschen de Suriname- en de Saramacca-rivieren, laat de nieuwste machinerieën overkomen, om met kracht de goudwinning uit kwarts toe te passen. Dit voorbeeld zal ongetwijfeld door andere ondernemingen worden gevolgd, en dan eerst, wanneer de daarmede verkregen resultaten beantwoorden aan de verwachting, zal men in ernst kunnen spreken van eene goud-industrie; daarmede zal een krachtige stoot worden gegeven aan de ontwikkeling der kolonie.

Immers, het zijn de hoop en de verwachting om rijke goudhoudende gronden te vinden, welke de vertegenwoordigers van het kapitaal aanmoedigen *to open the country*, door den aanleg van spoor- en tramwegen, waartoe door de *Maatschappij Suriname* alreeds het initiatief is genomen.

Deze Exploratie-Maatschappij is thans bezig met het ontwerpen van een

in ¹⁾ 1698 verhoogd tot f 50. Dit alles mocht echter niet baten en het verzet der weggelopen slaven nam voortdurend grooter omvang aan.

Een enkel maal stonden zij tegen hunne eigenaren op, zooals blijkt uit het volgende: ²⁾ „Den 11den February 1751 is voor de mond van deze rivier gearriveerd kapitein Johannes Gerritsen voerende het schip „Middelburgs Welvaren” komend van de kust van Guinea, gedestineerd naar Berbice. Hij heeft het ongeluk gehad toen hij met zijn schip 2 à 3 dagen van de Afrikaansche kust is geweest, dat de slaaven een opstand hebben begonnen en op 't scheepsvolk syn aangevallen, weshalve sij genoodsaakt zijn geweest om daaronder te moeten schieten. De tegenweer der slaven is so hevig en lang durende geweest dat van ruim 260 stuks maar 30 stuks sijn overgebleeven, doch heeft hij bij geluk geen één man van sijn volk verlooren”. — Commentaar overbodig!

Na aankomst van het slaven-schip ter reede van Paramaribo werden de slaven opnieuw gekeurd en daarvan rapport gedaan aan den Gouverneur die vervolgens toestemming tot lossen gaf. De vracht menschen werd onthaald op versche lucht en vruchten, gereinigden het haar in sierlijke figuren zooals sterretjes, halve-maantjes enz. geschoren. Mannen en vrouwen kregen „baatjes” aan, de jonge meisjes werden met koralen opgesierd. Den volgende dag werden zij in 't openbaar verkocht, ze moesten daartoe op een tafel plaats nemen en de koper liet ze allerlei standen aannemen

¹⁾ Surinaamsch Placcaatboek 1685

²⁾ Dagboek van Jhr. J. J. Mauricius, Gouverneur van Suriname.

tracé voor een spoorweg loopende van Paramaribo, langs de goudondernemingen aan de Mindrineti tot in het Lawa-gebied, waar zich eveneens een *placer* bevindt in rijke goudhoudende terreinen worden vermoed. Dit gaat gepaard met een geologisch onderzoek van dit gedeelte der koloniën, en mag men de geruchten gelooven, dan heeft dit onderzoek reeds geleid tot het vinden van rijke goudhoudende kreeken, en van goudhoudende kwartsen.

Worden de verwachtingen der *Guyana-Goud-Placer-Maatschappij* en die der *Maatschappij Suriname* niet beschaamd, dan bestaat er kans, dat ook andere deelen der kolonie grondig onderzocht zullen worden. Daarvoor komen dan allermeeft in aanmerking het onbekende terrein gelegen ten zuiden van de Coppename en de Saramacca, en het westelijk deel langs den Corantijn. Mag men deskundigen gelooven, dan zou de goudhoudende rand zich tot daar uitstrekken. Wellicht vindt men daár, in die nog geheel onbekende streken, de sporen van het legendarische meer Parima, met de daaraan gelegen stad El Dorado, de Gouden Stad, welke eens de harten der naar goud dorstende spaansche conquistadores met blijde verwachtingen vervulde.

Welke vooruitzichten eene bloeiende mijnindustrie, met hare behoefte aan ingenieurs, managers, opzichters, scheikundigen, enz., opent voor Nederlandsche jongelieden, behoeft wel niet gezegd. Al wordt El Dorado niet gevonden, eene goede toekomst wacht alsdan zeker duizenden.

* * *
Boschbouw.

Is eenmaal de toegang tot het binnenland ontsloten, dan zal de tijd gekomen zijn, waarop de exploitatie der rijke bosschen, de inzameling van balatta en van andere boschproducten ernstig en op groote schaal ter hand zal kunnen worden genomen. Maar dan ook zal zich op den voorgrond dringen de noodzakelijkheid der aanstelling van bekwame boschbouwkundigen, teneinde het noodige onderzoek in te stellen, eene systematische houtwinning aan te moedigen, de vernieling der bosschen tegen te gaan en den aanplant van nieuwe nuttige boomsoorten, — waarvoor dan, onder meer, in aanmerking zouden komen de *Hevea*, of Braziliaansche caoutchouboom, en de *Bertholetia excelsa*, of Parasche kastanjeboom — te bevorderen.

Thans zijn aan de houtwinning groote bezwaren verbonden, wegens gemis aan voldoende communicatie-middelen. Zijn deze aanwezig, dan zal het hout een belangrijke plaats kunnen innemen onder de Surinaamsche uitvoerproducten en ook de winning van balatta, waarvan de uitvoer van f 95.000 in 1890, is gestegen tot f 419.000 in 1896, op meer systematische wijze kunnen geschieden, zonder gevaar voor vernieling der boomen.

* * *

Doch de toekomst van Suriname ligt in de cultures,

dank zij de ongeëvenaarde vruchtbaarheid van den bodem en zijn geschiktheid voor de cultuur der meest verschillende stapelproducten.

In de vorige eeuw bestonden deze voornamelijk uit katoen, tabak, koffie, rijst en suiker. Het katoen zoek men thans tevergeefs op den staat der uitvoerproducten; hetzelfde is het geval met de tabak, en was tot den jongsten tijd het geval met de koffie; in 1890 bedroeg de geheele uitvoer daarvan f 216; deze steeg in 1893 tot f 18.000; in 1896 werd voor f 91.000 uitgevoerd en aldus is telken jare het bedrag stijgende; alles doet verwachten dat zoowel de cultuur van tabak, welke thans weder met kracht is aangevat, als die van koffie zal toenemen, zoodra overtuigend gebleken is, dat deze Surinaamsche producten op de wereldmarkt goede prijzen kunnen bedingen.

Ditzelfde is het geval met de rijst, welke voorheen bekend was om de uitstekende kwaliteit, doch waarvan thans jaarlijks voor f 4 à f 500.000 moet worden *ingevoerd*. Reeds is men begonnen zich op kleine schaal opnieuw op de cultuur toe te leggen, en naarmate het aantal Javaansche

en betastte de spieren en de verschillende lichaamsdeelen om te zien of de waar „puik” was. ¹⁾

De gekochte waar werd afgeleverd en de eigenaar haaste zich zijn initialen met een gloeiende stempel op borsten of armen te doen inbranden, waarna ze naar de verschillende plantage's werden gevoerd.

Dan was het hard aanpakken den ganschen langen dag en bij 't minste teeken van luiheid regende het zweepslagen. Vooral in de eerste tijden na de invoering der slaven, was de macht van de meesten over slaaf of slavin onbepert.

Teneinde den tijdgeest wèl te begrijpen, is het niet kwaad de opinie te vermelden van den Weleerw. Heer Johannes Pickardt, *predikant* te Koevorden, die zich als volgt uitlaat: ²⁾

„Dese Afrikanen sijn alsoo genaturaliseert, soo wanneer sij in vrijheit gestelt of lief tallig gekoestert worden, soo en willen sij niet deugen en haar selfs niet te gouverneeren: maar bijaldien men geduerig met rottingen in hare lendenen woont en men deshalve 't elckers sonder genade bastonneert, soo heeft men goede diensten van deselve te verwachten — en lezer, let op de fraaie conclusie! — alsoo dat haere welvaert bestaet in slaverney”. Nu „lief tallig gekoestert” werden ze niet en het bastonneeren en met rottingen in de lendenen wonen was „scheering en inslag”.

De minste straf was een geeseling door de zwarte Bastiaans op last der meesters met lange zweepen toegediend. Daarop volgde hetzelfde met uittrekking der ledematen door middel van gewichten. Vervolgens „de

kolonisten toeneemt, zal ook deze op groeter schaal kunnen worden ondernomen, en de rijst, van een artikel van invoer, een belangrijk uitvoerartikel kunnen worden.

De eerste plaats werd voorheen en nog, tot in den allerjongsten tijd, ingenomen door de suiker. Wel is het bedrag van den uitvoer in de laatste jaren verminderd, doch dit is geen gevolg van verminderde productie, welke in 1896 bedroeg ruim 8½ miljoen Kg., tegen bijna 7 miljoen in 1890, maar van de lagere prijzen, die in 1890 f 0.18, in 1896 f 0.12 bedroegen.

In zijn interessant werk „*Onze West*” bespreekt dr. Pareau uitvoerig de suikercultuur in Suriname, en komt deze bevoegde beoordeelaar tot de conclusie, dat „de Surinaamsche bodem met het tegenwoordig riet p. H. A. tweemaal zooveel suiker oplevert als onze rietvelden, terwijl maagdelijke grond ginds stellig driemaal zooveel suiker kan geven als een middelmatig stuk grond in ons land.” Hij voegt er evenwel aan toe, dat de methode van suikerfabricatie in Suriname tien jaar ten achter is bij die in Nederland.

Waar een deskundige tot die conclusie komt, daar bestaat alle grond voor de verwachting dat door toepassing van de selectie-methode bij het riet en door het drijven der suikerfabricatie op meer modern-wetenschappelijke wijze, ondanks de lage prijzen, nog goede uitkomsten zullen worden verkregen.

Een der belangrijkste stapelproducten in de laatste jaren is de cacao, waarvan de productie in 1890 ruim 2 miljoen Kg., in 1895 bijna 4½ miljoen en in '96 ruim 3 miljoen bedroeg. Ook hier heeft de marktprijs natuurlijk een grooten invloed op de financieele uitkomsten. Deze bedroeg in 1890 f 0.60, in 1893 f 0.70, en daalde in '95 tot f 0.51, in '96 tot f 0.47. Toch bedroeg de uitvoer in die beide jaren niet minder f 2¼ en f 1½ miljoen.

Het zijn deze cultures, welke in het verleden aan Suriname den naam van de „Rijke Kolonie” hebben verschafft en den grondslag legden voor de fortuinen van vele Amsterdamsche familiën; het is ook daarvan, dat men in de toekomst goede verwachtingen mag koesteren voor den bloei der kolonie, indien het Nederlandsch kapitaal beter dan thans zijn belang begrijpt.

Zij zijn het ook, die de toenemende handelsbeweging moeten voeden.

PYTTERSEN.

(Wordt vervolgd.)

UIT SURINAME.

(Particuliere Correspondentie.)

V.

Men zegt hier soms: „Bij God en in Suriname is alles mogelijk.”

Al wordt dit spreekwoord wel eens gebezigd met de bedoeling Suriname te verheffen, in den regel heeft het geen vriendelijke strekking. Meestal wordt erbij gedacht aan handelingen, voornamelijk van autoriteiten, die elders, naar men meent, niet kunnen plaats vinden.

Dat een dergelijke eigenaardige volkskritiek niet altijd ongegrond is, zal wel door niemand betwist worden.

Dezer dagen hoorde ik de kritiek toepassen op eene rechterlijke uitspraak in eene zaak, waarvan ik u een en ander eens zal mededeelen.

Voorop dient gezegd, dat de planters over het algemeen klagen over het voortrekken van Britsch-Indische immigranten in rechtszaken. Of dit — indien het zoo is — geschiedt, omdat men de Engelsche Regeering naar de oogen ziet, of, zooals beweerd wordt, tengevolge van de vooropgezette meening der rechters, dat de immigranten op de plantages slecht behandeld worden, laat ik in het midden.

Wat ervan zij, dit is zeker, dat de immigranten — in de wandeling worden ze koelies genoemd — zelve heel goed weten, dat ze ontzien worden

Spaansche bok”. De handen werden aaneen gebonden, de knieën tusschen de armen doorgewrongen en daarna een stok tusschen de gebonden handen en de opgetrokken knieën doorgestoken en deze stevig in den grond vastgeslagen. De Bastiaan sloeg de dijen rauw met tamarinde-roeden, de slaaf of slavin werd daarop omgekeerd en de andere zijde in denzelfden toestand gebracht. Het afhakken van ledematen, langzaam roosteren enz. geschiedde meestal door den officieele aangestelden beul. Daar vele slaven zich-zelf door het dubbel-draaien van den tong smoorden werd er bij bepaald dat de straffen voorzigtiger moesten worden toegepast.

Er werd later zelfs vastgesteld dat het dooden alleen na rechterlijk vonnis geschieden mocht.

Zoo lezen we in het „*Journal van Mauricius*, 29 December 1745, dat op aanklacht van den Raad-Fiscaal is huiszoeking gedaan bij mejuffrouw Pieterse, bekend voor dol en wreed en is hieruit gebleken, dat zij soms hare slaven of slavinnen vermoordde en in haar huis liet begraven, de lijken werden gevonden en zij ontkende ook de daad niet, maar sustineerde: „dat zij haar eigen goed, voor haar geld gekocht, destrueeren mogt”.

Deze dame (?) bleef ongestraft.

Trouwens de rechter was ook niet bijzonder zacht naar het betrof straffen aan ongehoorzame of misdadige slaven op te leggen.

De Notulen van Gouverneur en Raden behelzen o. a. 't volgende als een paar voorbeelden uit vele:

4 Februari 1728. Drie negers welke met die eenen andere plantage gevochten hebben werden veroordeeld behalve de strenge geeseling op alle hoeken van Paramaribo, de een om op de wang te worden gebrandmerkt, de ander om beide ooren te worden afgesneden.

(Wordt vervolgd.)

¹⁾ Reize naar Suriname, Stedman, 1e Deel.

²⁾ Antiquiteiten, Mengelingen enz.: bij Gerrit Goedesberg te Amsterdam anno 1660.

NIEUWS UIT DE WEST

Vendutie!

— Ieder welgeaard kolonist, — schrijft men aan „Onze West” — die het Gouvernementsblad van heden in handen nam, zal wel pijnlijk getroffen zijn geworden door de mededeeling van den Stations-Commandant in de wateren van Suriname, dat, „wegens opheffing van het Station der Zeemacht in deze kolonie, tegen gereed geld, op Woensdag den 12 April a. s. des namiddags ten 4 ure en zoo noodig op volgende dagen zal worden verkocht, in eene der koelieloodsen op de kleine Combé alhier, eenige tot dit station behorende goederen.”

Met andere woorden: — de inventaris, behorende tot Hr. Ms. Zeemacht, zal, voor zooveel een overbrengen naar Nederland niet gewenscht voorkomt, worden opgeruimd, — en als de opruiming heeft plaats gehad, zal het Stationschip ons verlaten! Sedert Crijnssen de kolonie op de Engelschen veroverde en Neerland's driekleur op de wallen van Zeelandia plantte, — heeft de Marine, wanneer noodig, veel bijgedragen tot bewaring van orde en gezag in dit gewest, zij 't dan ook meer in indirecten dan wel in directen zin.

Er is geen beter belichaming van gezag, geen indrukwekkender voorstelling van macht mogelijk dan een oorlogsschip, ook al ligt 't rustig ten anker in de haven! Dat gevoelt ieder vreemdeling, die hier voet aan wal zet; dat beseft ieder inwoner van het land. — En dat bewustzijn geeft moed en zekerheid om rustig aan den arbeid te gaan, — en met inspanning te werken aan de ontwikkeling van het land.

Maar de Regeering in het Moederland, die dien weldadigen invloed van het Stationschip zelve niet kan zien, — heeft gemeend, dat het wachtschip overbodig is, vooral omdat de voor de Marine vastgestelde types van schepen niet toelaat, het in wezen houden van die schepen, welke tot dusverre in West-Indië dienst deden.

Reeds heeft de meening, dewijl ook de krijgsmacht hier niet handelend behoeft op te treden, het denkbeeld doen opperen, dat ook zij gemist kan worden.

Althans de vraag werd onlangs door eenige leden der Tweede Kamer gedaan, geheel in overeenstemming met hetgeen algemeen aangenomen wordt in het voornemen der Regeering te liggen. De troebelen op Cuba hebben echter ertoe geleid, dat de Regeering vooralsnog het geliefkoosd plan niet durft ten uitvoer te leggen. Anders zou er een nog grootere opruiming zijn gehouden, — en zouden de kolonisten, die niets anders wenschen dan onder Nederlandsch gezag te blijven, het pijnlijk schouwspel andermaal beleven, dat ook de Majoor-Commandant der troepen en van het garnizoen in Suriname, zijnerzijds mede „vendutie” zou doen houden, en tegen gereed geld eenige tot de krijgsmacht behorende goederen doen verkopen

Waarlijk! 't is bedroevend!

Terwijl de groote mogendheden alle dorsten naar 't bezit van koloniën, en zoovele teekenen van een ontwakend Suriname voorhanden zijn, begint onze Regeering, in plaats van de verweermiddelen te vermeederen, juist de middelen op te heffen, die een rustige, geleidelijke ontwikkeling van het land waarborgen.

Die ontwikkeling zal hoofdzakelijk kunnen plaats hebben door de hulp van buitenlanders; — wij kunnen onmogelijk Braamsput of andere Zee-gaten sluiten, zonder daarbij tegelijk te besluiten de vele bronnen, waarover wij te beschikken hebben, onaangeroerd te laten.

Tegengesproken kan bezwaarlijk, dat voor het onmisbaar vertrouwen in de kolonie voor ieder, landgenoot of vreemdeling, vooral van wien hier uitgebreide zaken wenschte te doen, de aanwezigheid van de vereischte middelen tot handhaving van gezag en orde noodig is.

Intusschen, — al zal de Regeering later inzien dat de opheffing van het Marine-station is een

onstaatkundige handeling, — op 't oogenblik valt daaraan niet te veranderen.

De minister van Marine vindt, dat de thans voor de Zeemacht vastgestelde types van vechtschepen overbodig maken de Bonaire's en Suriname's meer in dienst te houden, — en daarom in plaats van schepen voor den dienst in de West-Indiën te bouwen, zooals de „Wilmington” van de V. S. — die dan toch ook „modern” is — liever: „Vivent les principes, périssent les colonies!”

Javaansche immigratie.

Naar wij vernemen, heeft Z. Exc. de Gouverneur over de hooge aanvoerkosten van Javaansche immigranten, per stoomschip naar herwaarts, niet stil gezeten, maar dadelijk pogingen in het werk gesteld om de kosten te verminderen.

Als resultaat hiervan dan, vernemen wij verder, dat de stoomvaartmaatschappij „Nederland”, in overleg met den Kon. West-Indischen Maildienst, de toezegging heeft gedaan om — mits de Indische Regeering ook hiertoe wil medewerken — de aanvoerkosten van f 310 per adult, te brengen op f 260. (N. Sur. Crt.)

* * *

Hoewel van vele, ook gezaghebbende, zijden dikwijls beweerd is, dat van den tramweg naar het Lawagebied niets komen zal, krijgt ernstig aan den aanleg van een spoorlijn gedacht wordt, schrijft „De Surinamer.” Althans na langdurige onderhandelingen van de maatschappij „Suriname” met het bestuur en Regeering is er eene belangrijke verandering in het plan van de route gebracht.

Vroeger was het plan de stad te verbinden met Bergendal via Post Republiek, Berlijn en Berg en Dal. Thans wil men bij Berlijn en Berg en Dal. Thans wil men bij Berlijn de route geheel westwaarts leiden, zoodat op de hoogte Mariapaston de Saramacca door een tramlijn zal verbonden worden met de stad.

„O. W.” schrijft: „Op die wijze zullen de vele in dien omtrek gelegen placers hunne goederen binnen korten tijd over land daarheen kunnen expedieeren en wordt de dagenlange reis door het kanaal van Saramacca en verder vermeden. Vandaar uit zal men de Mindrinetie doortrekken, den weg nemende over de belangrijkste placers, als van de Guyana Goud Placer Mpij., L. en F. de Jong, de Mindrinetie Gold Mining Cie.; in één woord, men zal de concessiën overtrekken tot men uitgekomen zal zijn in de Surinamerivier, hoog genoeg om de eerste, groote reeks watervallen te hebben vermeden, zoodat van daaruit booten verder de Suriname-rivier zullen kunnen opvaren. De tramweg zal vervolgens van de Suriname-rivier voortgaan over de Sarakreek naar de Lawa.

„Tot opname der boven aangeduide tramwegroute vertrekken van uit Berlijn en de Sarakreek twee expedities elkaar tegemoet.”

* * *

Een mijnbouw-blad?

Door goud-industrieelen in deze kolonie is de wenschelijkheid besproken van de oprichting van een mijnbouw-blad om een geregeld overzicht te leveren van hetgeen op het gebied der goud-industrie omgaat. Wij kunnen niet ontkennen, — zegt „O. W.” — dat er voor het in 't leven roepen van een dergelijk blad veel te zeggen valt en de goud-industrie wel een zoodanige vlucht kan nemen, dat er toe zal moeten worden overgegaan; maar wij meenen, dat het voorloopig nog gemist kan worden.

In afwachting echter, dat de goud-industrie zich zoo zal hebben ontwikkeld, dat voor een dergelijk blad „raison d'être” zal zijn, verklaren wij ons bereid om alle berichten betreffende exploratie, exploitatie, productie, in één woord alles wat van belang is voor de goud-industrie, te plaatsen en noodigen industrieelen, die hiervan gebruik wenschen te maken, uit, ons voor en na berichten omtrent hunne ondernemingen te zenden.

* * *

Vluchtelingen.

Van personen, die eenigen tijd te Cayenne vertoefden, verneemt „O. W.”, dat, naar aanleiding der vele klachten uit Suriname over den overlast van Fransche vluchtelingen, verscherpte maatregelen ter voorkoming van het ontsnappen der gestraften genomen zijn. Niettemin schijnen de maatregelen nog niet voldoende, daar, hoewel in mindere mate, nog steeds vluchtelingen door het bosch naar Suriname trekken. Per s.s. Albina werden 11 weder naar St.-Laurent teruggebracht en de rivierboot bracht wederom 4 te Paramaribo aan, die opgepakt waren in de Cottica.

Uit Curaçao.

Koloniale Raad.

Gouverneur Barge heeft, zooals men weet, in October ll. eene ontwerp-verordening ter goedkeuring ingediend „op de heffing van eene belasting op het houden van paarden en rijtuigen en op de uitoefening van het bedrijf van stalhouder”.

Blijkens het eindverslag der commissie van rapporteurs was men het echter in de afdelingen algemeen eens, dat eene belasting op paarden niet wenschelijk was en dat het daarom aanbeveling verdiende om, in stede daarvan, de belasting op rijtuigen eenigszins te verhoogen; dat het houden van rijtuig door plantagehouders of andere personen, die buiten het stadsdistrict wonen, niet als eene zekere luxe is te beschouwen en dat die personen alzo bij de invoering van eene belasting op rijtuigen billijker wijze minstens voor eene vermindering van de gestelde belasting in aanmerking dienen te komen en dat verder de voorgestelde belasting van honderd gulden voor stalhouders niet onaannemelijk is.

Ofschoon in geen deele de bezwaren der afdelingen tegen het ontwerp deelende, acht de Gouverneur — nu de gevestigde opinie van de meerderheid uit het eindverslag duidelijk blijkt — een verdere poging tot opheffing der bezwaren noodeloos.

Daar het hier echter geenszins geldt de verdediging van een beginsel, — omtrent het beginsel, dat aan het ontwerp ten grondslag ligt, was men immers in de afdelingen met hem eensgezind —, noch ook het doorzetten van een noodzakelijken, door geen anderen te vervangen maatregel, maar veeleer de voldoening aan den onafwijsbaren eisch tot versterking der vaste middelen, meent de Gouverneur — mits aan dien eisch op billijke wijze wordt voldaan — eigen inzichten over de beste wijze om daaraan te voldoen, te mogen en te moeten laten varen, en zich te moeten nederleggen bij het gevoelen van den Raad, die niet het houden van paarden, maar alleen het houden van rijtuigen wenschte belast te zien.

Dientengevolge heeft hij nu een in dien zin gewijzigd voorstel ingediend. Wordt dit goedgekeurd, dan zal dus op het eiland Curaçao eene belasting worden geheven van twintig gulden 's jaars op elk rijtuig, niet bestemd tot de uitoefening van het bedrijf van stalhouders.

Alle plantagehouders en ook zij, die buiten het stadsdistrict hunne woonplaats hebben, betalen voor één rijtuig slechts eene belasting van tien gulden 's jaars; ingeval zij meer dan één rijtuig houden, wordt voor de andere rijtuigen ook eene belasting van twintig gulden per rijtuig 's jaars geheven.

Het uitoefenen van het bedrijf van stalhouder wordt alleen toegelaten, voorzover daartoe een door den administrateur van Financiën uit te reiken „permit” is verkregen, tegen betaling van eene som van f 100 per jaar.

KOLONIALE STATEN.

Nieuwe Verordeningen.

Door den Gouverneur is bij de Kol. Staten ingediend een ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening houdende bepalingen omtrent openbare willige verkooping en een ontwerp-verordening tot nadere wijziging van de zegel-verordening.

In de Memorie van Toelichting van het eerste ontwerp zegt de Gouverneur:

„Bij vonnis van het Hof van Justitie van 23 December 1898 (waarvan afschrift ter inzage van de leden ter Griffie is nedergelegd) is een notaris van rechtsvervolging ontslagen ter zake, dat hij in een proces-verbaal van eene te zijnen overstaan gehouden openbare willige verkoop van roerende goederen een cijfer had doorgehaald en daarboven een ander cijfer gesteld en een getal van twee cijfers door overschrijving had veranderd in een ander getal.

Door het Openbaar Ministerie was te dier zake gerequireerd de veroordeeling van den gedaagde wegens *het als notaris in eene door hem verleden akte maken eener verandering en bijvoeging zonder deze op den kant der akte te schrijven en met de getuigen te onderteekenen*.

De feiten werden door den gedaagde erkend, maar hij beweerde daardoor niet tegen de wet te hebben gehandeld, noch aan strafbare feiten schuldig te zijn.

Het Hof overwoog, dat de voorschriften van het Reglement op het Notarisambt (in casu speciaal de artikelen 29 en 31) niet toepasselijk zijn op het proces-verbaal eener willige openbare verkoop van roerende zaken, door den notaris op te maken, tengevolge waarvan de gedaagde van alle rechtsvervolging werd ontslagen.

Het springt in 't oog, dat de verordening van 3 April 1869 (G. B. No. 16) met het oog op deze beslissing moet worden aangevuld, daar anders het *behoorlijk* opmaken van het proces-verbaal, dat volgens art. 6, laatste lid, moet worden „opgemaakt en geteekend door den notaris en twee getuigen” niet zou zijn gewaarborgd!

Het aangeboden ontwerp nu strekt om in die leemte te voorzien.

De Mem. v. Toel. bij het tweede ontwerp luidt:

„In den laatsten tijd hebben zich moeilijkheden voorgedaan doordien een notaris weigerde aan den ambtenaar, met de heffing der zegelrechten belast, de waarde van ieder perceel of ieder recht op te geven, wanneer bij ééne akte verschillende onroerende goederen of zakelijke rechten daarop waren overgedragen en in de akte voor al die percelen en rechten tezamen slechts één prijs was bepaald.

Daardoor wordt behoorlijke toepassing van de zegelverordening belet.

Zoals die verordening thans luidt, is tegen zoodanige behandeling niets te doen.

Dezelfde notaris weigerde ook andere inlichtingen te verstrekken, noodig voor de beoordeeling van het te heffen recht, maar die niet konden worden verkregen omdat de verordening er niet in voorziet.

Eveneens gaf die notaris afschriften van akten uit vóórdat de minute voor zegel gevisceerd was,

in strijd met de bedoeling van art. 17 der zegelverordening, waarin niet uitdrukkelijk gezegd is, dat het relaas van het visum *vóór de afgifte* op het afschrift moet worden overgenomen, zoodat het artikel op dit punt niet stellig voldoet aan de strikte eischen, waaraan de strafrechter eene wetsbepaling heeft te toetsen.

HANDEL EN NIJVERHEID.

Goud.

Gedurende het eerste kwartaal van dit jaar is te Paramaribo aangevoerd aan goud van: Suriname 76,648 gr., Saramacca 26,855½ gr., Marowijne 10,665½ gr., Lawa 66,771 gr., totaal 180,947 gr.

Gedurende de maand Maart werden 100,415 gr. aangevoerd.

Ondanks de droogte, is de productie dus nog al bevredigend geweest. Indien het geheele jaar door per maand gemiddeld dezelfde hoeveelheid goud wordt geproduceerd, zal de geheele productie die van het vorig jaar met meer dan 300 kilogram overtreffen.

Krulloten.

Naar men verneemt, heeft zich in het Saramacca-district het verschijnsel voorgedaan, dat na het invallen der regens de krulloten weder in bijzondere mate zijn toegenomen.

Internationale dienst.

Gelijk wij reeds geruimen tijd geleden meldden, wordt te Rotterdam een nieuw stoomschip gebouwd voor den K. W.-I. Maildienst. De lezingen omtrent de bestemming van dat schip liepen uiteen. Volgens sommigen zou, wanneer het nieuwe schip in gebruik genomen werd, de tegenwoordige dienst worden vervangen door een veertien-daagsche, en deze zoodanig worden ingericht, dat de Hollandsche mail geregeld aankwam en vertrok tusschen twee Engelsche mailen, zoodat alsdan geregeld elke week met Europa zou kunnen worden gecorrespondeerd. Door anderen, die het zouden hebben van kapiteins van den K. W.-I. M., werd beweerd, dat het schip dienst zou doen als interkoloniale boot voor de West-Indische eilanden.

Dit laatste verneemt ook „De Surinamer” „van bevoegde zijde” en tevens, dat zoodoende de mailroute van Paramaribo naar New-York en vice versa zeer verkort zal worden, terwijl de interkoloniale boot meerdere stations zal aandoen, en als gemeenschappelijke ligplaats der boot Curaçao wordt genoemd. Wij deden naar de juistheid van dit bericht onderzoek daar waar men uit den aard der zaak op de hoogte moet geacht worden, doch daar was omtrent den interkolonialen dienst niets bekend. Hiermede willen wij echter niet zeggen, dat het bericht van „De Surinamer” onjuist moet zijn. („O. W.”)

AMBTELIJKE TIJDINGEN.

Concessie verleend tot ontginning van delfstoffen aan:

H. Helmond, 200 H. A., Suriname t. O.

Hernieuwde concessies tot ontginning van delfstoffen:

Th. Davis, ± 2000 H. A., Suriname t. W.

H. J. Hennep, 1000 H. A., Suriname t. O.

Vergunning verleend tot bewerking van timmerhout, uitgezonderd bolletrie, aan:

J. Letterboom en J. Hok-A-Him, 400 H. A., Suriname t. O.

J. G. Quitames, 400 H. A., Suriname t. O.

Vergunning verleend tot onderzoek naar balata, aan:

J. Slengard, 116,520 H. A., Corantijn t. O.

Benoemd: tot deurwaarder bij het kanton-gerecht van Nickerie: H. J. van de Leuv.

Bevorderd tot kommiezen 2e kl. der belastingen, de kommiezen 3e kl.: E. J. Wesenhagen, P. A. J. May, C. A. Spong, W. G. Oldenstam en E. C. Leistico.

Tijdelijk aangesteld tot assistent-cipier, gevangen. Fort Nieuw-Amsterdam, de hoofdagent v. pol. J. Goris.

Eervol ontslag verleend, op verzoek aan den ambtenaar op wachtgeld J. G. Mackintosh, gewezen ambtenaar aan de Marowijne.

FAMILIE-BERICHTEN.

ONDERTROUWD.

M. W. Verschuur en H. A. A. Samuels, E. W. v. d. Hagen en P. W. Weide, B. Lobo en M. L. F. Harred, F. Kempes en E. S. Tay, A. J. Feller en F. F. Barronn.

BEVALLEN:

Julia Stevenson, echtge. van Pedro Nolasco Carranza, z. Maria Jeannette Henriette Schorpion, echtge. van Pieter Abraham van Waard, d.

OVERLEDEN:

Maria Theresia Manstra, 10½ uur. Tjebbo de Jonge, 11 j., Elisabeth Dina Febis, 70 j., Jacob Coenraad Richenel Maclier, 6 m., Herman Henry Hennep, 2 j. en 5 m., Eugenie Louise Munsel, 1 j. en 3 m., Alexander William Salomon Alfred, 1 j. en 7 m., Mietje Aalten, weduwe van Leendert Paulus Bergeik, 59 j., Marianna Salomon de Vries, 74 j., Maria Mina Welzijn, 83 j., Johanna Jacoba Antoinette van Gardo, 35 j., Olof Ernst Nicolaas Bolwerk, 2 m. en 2 w., Marius François Joseph Eerbaar, echtg. van Hendrietta Wilhelmina Johanna Benescia, weduwnaar van Johanna Cornelia Trijn, 32 j., Alexander Willem Graaf, 48 j., Sina Krassens, weduwe van Askan Eduard van der Leeuw, 69 j., James Augustus Marius Yard, 1 m., Willem Johannes Marius Tob, 3 m., Hendrik Frederik Asser, 67 j.

ADVERTENTIËN.

Spaansche Edelwijn.

Heerlijkste en krachtigste wijn, die in Nederland en Ned. Oost-Indië gedronken wordt. Eenige contractant voor Oost-Indië: Volks-Apotheek **Malang**. Monsters en conditiën **gratis** naar West-Indië.

Eenig Importeur:

W. F. NOMAN,
SCHEVENINGEN.

Hofleverancier van H. M. de Koningin.

Van Houweninge & IJsselsteijn,
FLEURISTEN,

LANGE HOUTSTRAAT 27.

Fournisseurs de la Cour.

Chocolat et Dessert

A. WIJNMAN. Noordeinde 7.

Van Oudheusden & Van Gelder,

32 RAAMSTRAAT 32.

Alleen Vertegenwoordigers Zuid-Holland:

Gebrüder Perzina.

Pianofabriek opgericht 1871.

Courante Modellen.

f 525.—, f 750.—.

Kon. Nederlandsche Boek- en Kunsthandel.

VAN

M. M. COUVÉE.

Lange Poten 41. 's-Gravenhage.

TELEPHOON No. 290.

Kantoor- en Schoolbehoeften.

Luxe-Artikelen, enz.

en daarom niet zelden feiten plegen, die zij anders wel zouden laten.

Zoo heeft dan een koelie op eene plantage, waar men, op uitdrukkelijk verzoek van den Agent-Generaal, als regel had aangenomen des Zaterdag het volk uitbetalen, de vrijheid genomen, in plaats van op den bestemden tijd des Zondagsmorgens van den gezagvoerder te eischen uitbetaling van een hem wegens geleverden arbeid toekomend bedrag (25 cts n. b.). Toen zijn eisch niet ingewilligd werd en hem gezegd werd den volgenden Zaterdag terug te moeten komen, ontstak de koelie in woede, zeide, dat de gezagvoerder hem voor 24 cts bestal, dezen verder uitscheldend voor al wat leelijk is.

Na van de plantage verwijderd te zijn posteerde de koelie zich op den publieken weg, den gezagvoerder tot een gevecht uitdagend, met bedreiging hem anders op een avond te zullen aanvallen. Alles geschiedde onder getuigen.

Een gewoon mensch, die den invloed van de rechterlijke toga niet kent, zou verwachten, dat een dergelijk goed gestaafd feit strafwaardig zou worden bevonden. De kantonrechter echter, blijkbaar uitgaande van de vooropgezette meening, dat de gezagvoerder den koelie wel aanleiding zou hebben gegeven tot brutaliteit, ontsloeg den beklagde van rechtsvervolging.

De gevolgen bleven niet uit!

Ter nauwernood een half uur na deze nitspraak ontmoette de koelie den gezagvoerder op straat, waar hij deze honend toevoegde: „Zie-je wel, dat je mij toch niets kunt doen!”

Er wordt nu moeite gedaan bij het Hof van Justitie in hooger beroep te komen. Of het gelukken zal, moet de tijd leeren.

Nu ik eenmaal met rechtszaken begonnen ben, zal ik mij daarbij voor dezen brief maar blijven bepalen.

Er is trouwens reden voor, want er is hier kort geleden voor Kanton-gerecht en Hof eene zaak behandeld, die voor de goudindustrie, waarvan in den eersten tijd voor Suriname zooveel afhangt, van grooter beteekenis is dan meeninge nog vermoedt.

Het is u bekend, dat de exploitatie onzer goudvelden nog steeds met bijzonder groote moeilijkheden heeft te kampen. Niet het minst wordt zij gedrukt door gebrek aan werkvolk en door de buitengewoon hooge transportkosten, zoowel van het volk als van de materialen en provisiën. Voor een onzer grootste placers, de *Compagnie des mines d'or de la Guyane hollandaise*, bedroegen de kosten van vervoer per arbeider naar of van het placer ongeveer f 20.

Het ligt nu voor de hand, dat niet dan in dringende gevallen aan de arbeiders verlof wordt gegeven, gedurende den contracttijd (156 dagen) naar de stad te gaan. En dit temeer, als men weet, dat bij het sluiten van het contract in den regel voorschotten, en soms zeer belangrijke, worden gegeven, die op het placer ingewerkt moeten worden.

De arbeiders maken echter niet zelden misbruik van het niet aanwezig zijn van geneeskundigen op de placers door zich ziek te melden, om zoodoende op kosten van het placer naar de stad te kunnen gaan en dan dikwijls spoorloos te verdwijnen, wat, zooals men kan nagaan, voor de ondernemingen in meer dan één opzicht schadelijk is.

Het is bekend, dat hierover door goudondernemers algemeen geklaagd wordt.

Dikwijls hebben zij de besliste overtuiging, dat de arbeiders, die zich ziek melden, het niet zijn, doch, om allerlei moeilijkheden te voorkomen, laten zij hen gaan, zonder gebruik te maken van het recht, om, ingevolge eene der bepalingen van het contract, de reiskosten af te houden van het loon van den arbeider, die, *niet ziek zijnde*, naar de stad terugkeert.

De agent van de reeds genoemde Fransche maatschappij, die tot dusverre zooveel mogelijk zijne werklieden (± 300) hier huurde, en alle provisiën hier koopt, hoewel hij ze goedkoop hier kan laten uitkomen, — de Parijsche heeren hebben dus royaler opvatting — heeft evenwel tegenover een arbeider en zijne vrouw, die het placer vóór expiratie van het contract, omdat ze, naar zij zeiden, ziek waren, hadden verlaten, gebruik gemaakt van het recht, de reiskosten van het te vorderen loon af te houden, op grond, dat hij zich verzekerd hield, dat de ziekte eene voorgewende was, zooals ook verklaard was door den sicknurse van het placer.

De arbeider en zijn vrouw beklagden zich bij den commissaris van politie. Een onderzoek naar hun gezondheidstoestand werd door een geneeskundige ingesteld. Inderdaad werden ze min of meer ziek bevonden — trouwens, het gebeurt dikwijls, dat wie uit het bosch komen, bij hun aankomst in de stad, ongesteld worden — maar de geneesheer durfde niet te verklaren, dat zij, toen ze het placer verlieten, ongeveer een maand tevoren, ook ziek waren geweest.

Een ingewikkeld rechtsgeding was er het gevolg van.

Van beide zijden werden niet onaannemelijke bewijzen bijgebracht.

Verwondering evenwel wekte het, dat den agent niet werd toegestaan een getuige te dagvaarden, die kon getuigen, dat de arbeider en zijne vrouw zelven verklaard hadden ziekte te hebben voorgewend. Maar de rechter zal daarvoor wel zijne gegronde redenen hebben gehad.

Door het kantongerecht in het ongelijk gesteld, kwam de agent der Maatschappij in hooger beroep bij het Hof van Justitie.

Wat de zaak belangwekkend maakte, was, dat daarbij verschillende principieele kwesties zouden worden uitgemaakt, waarvan op den voorgrond traden:

1°. of het bewijs van het ziek-zijn van een arbeider bij het verlaten van het placer geleverd moet worden door den huurder of door den arbeider,

en 2°. of een arbeider *recht* heeft op loon, voordat zijn contract is afgelopen.

Wat betreft het eerste punt merkte o. m. de advocaat der Goudmijnmaatschappij op, dat, als de bewijslast van de ziekte alleen rustte op den huurder, voortaan de arbeiders geheel naar willekeur het placer zouden kunnen verlaten, daar het een feit is, dat het bewijs, of iemand werkelijk ziek is, soms moeilijk te leveren is door een geneeskundige, laat staan door een niet-deskundige; dat derhalve het vereischte bewijs door den huurder wel nimmer geleverd zal kunnen worden.

Het Openbaar Ministerie was evenwel eene andere meening toegedaan.

Ook ten opzichte van punt 2 stelde het zich tegenover den verdediger.

Het Hof deed de vorige week in deze zaak uitpraak en veroordeelde den agent tot twee boeten, elk van f 25.

Op de zaak zelve zal ik thans niet verder doorgaan, in afwachting van de publicceering, door het blad *Onze West* beloofd, van de gronden, waarop het vonnis geveld is.

Dat de beslissing voor de goudindustrie van groot gewicht is, zal den belanghebbenden lezer wel duidelijk zijn.

Misschien kom ik er later op terug.

X.

Het boschwezen in Suriname.

In de „Vragen des Tijds” van April wijdt de heer mr. Wesenhagen weer een artikel aan de kolonie, speciaal aan het buiten cultuur zijnde deel van Suriname, dat *niet minder dan 957/958ste deel der kolonie bedraagt!!*

Een groot deel van zijn artikel wijdt de heer Wesenhagen aan het boschwezen, zich scharende aan de zijde van hen, die oordeelen, dat meer partij van de rijke bosschen kan worden getrokken. Wat daaraan in den weg staat, zijn de slechte communicatie-middelen.

Men heeft wel eens gevraagd, waarom de ur-wouden niet worden verbrand, met den grond gelijk gemaakt en ontgonnen. Schrijver antwoordt daarop, dat de Surinaamsche bosschen volstrekt geen pijnboomen en dennen hebben, zoodat een aangestoken brand spoedig zou zijn uitgewoed. En wilde men ze raseeren, dan zou dat een arbeid zijn, die ettelijke menschenleeftijden zou vorderen en bovendien uit climatologisch oogpunt zeer bedenkelijk zijn.

Het blijft, volgens schr., geraden om van die bosschen, als zoodanig, met overleg partij te trekken en ze slechts dan te vellen, wanneer men den bodem in cultuurbodem herscheppen wil, m. a. w., indien men ter plaatse met kans op slagen een plantage wenscht aan te leggen.

Een behoorlijke boschcultuur met officieel toezicht door bovengenoemden aan te stellen inspecteur van domeinen, als een der eerste vereischten zou, betoogt schr. verder, een rijke bron van inkomsten kunnen opleveren.

Het Surinaamsche hout, met zijn uitstekende marktwaarde, zou niet slechts in Suriname kunnen worden ter markt gebracht, maar ook naar Amerika en elders verscheept, waar de beste markt is. De stoomtram kan de gelegenheid geven, het hout naar de stad te brengen, die tot nog toe ontbreekt. Een naamloze vennootschap zou, door gebruik te maken van de stoomtram en van kleine dwarswegen door het bosch, lichte sporen kunnen leggen, met een transportabele zaagmachine het bosch kunnen ingaan, de omgehakte boomen in tijdelijke loodsen kunnen bewerken en 't bewerkte hout in lichte wagens over de rails naar de stoomtram kunnen brengen. En men zou, met een oponthoud in de bosschen gedurende eenige maanden, op deze wijze te werk gaande, voor een meer uitgebreide houtveiling niet eens den aanleg van een stoomtram behoeven af te wachten, doch het hout langs aan te leggen rails naar de rivieren kunnen vervoeren en, in afwachting van eventueel transport te land, voorloopig gebruik kunnen maken van het bestaande transport te water, door de boschnegers, wat intusschen een vermoeiend, tijdroovend, ja levensgevaarlijk werk is.

Na nog met een enkel woord gewezen te hebben op den zandbodem van het Savannenland, dat ter breedte van 2 geogr. mijlen Suriname van het N.-O. naar het Z.W. doorsnijdt, en dat o. a., in groote hoeveelheid vergruisde kwarts bevat: een steensoort, die in hardheid den diamant nabij komt, waarvan dus voor glasblazerijen partij ware te trekken, terwijl de onder dat zand aanwezig gevonden klei een goede grondstof voor porseleinfabrieken zou kunnen opleveren, — dringt hij ten slotte aan op samenwerking van het particulier kapitaal en de hulp van het gouvernement tot ontginning van den rijken bodem.

Op den voorgrond dringt zich hoe langer hoe meer de omstandigheid: 1o. dat van de alluviale streek een oppervlakte van 241 duizend hectaren uitstekenden vetten kleigrond bij gebreke van ontginning of wel van hervatte ontginning braak ligt en onbenut blijft; 2o. dat een boschstreep van 13½ miljoen hectaren met de prachtigste houtsoorten jaar in jaar uit als een onbekende wildernis opgroeit.

Dat de ondernemingsgeest zich intusschen in Suriname hoe langer hoe meer in de richting van het goud beweegt, betreurt hij. Het kapitaal gaat hierin voor. En terwijl de inlanders zich zelden als daglooners voor plantage-arbeid verbinden, trekken zij bij troepen naar de goudvelden. De groote landbouw daarentegen heeft over het algemeen een kwijnend aanzien, de boschcultuur is er nog zoo goed als onbekend. Voor den bloei van Suriname moet hierin verandering komen.

De Maatschappij „Suriname”.

(Vervolg.)

Aan het slot van ons vorig artikel (nummer van 15 Maart j.l.), is met enkele woorden melding gemaakt van de gunstige resultaten, verkregen bij het onderzoek van de terreinen, aan welke door den geoloog, naar

aanleiding van die goede uitkomsten, den naam „Victorie” is gegeven.

Wij zullen thans een en ander aangaande dit terrein, waarvoor der Maatschappij „Suriname” concessie tot ontginning werd verleend, mededeelen.

Het placer, Victorie is gelegen ten Oosten van de Sarakreek, ongeveer in de nabijheid van het grondgebied der Toso; het beslaat eene oppervlakte van 400 H.A.; een groot aantal krekten doorsnijden het terrein.

Bij het prospecteeren van deze krekten bleken verscheidene hunner goudhoudend te wezen: bij enkele prospecties werden zelfs zeer rijke battées gewonnen, waaronder sommige een zuiver product leverden van één gram goud. Het verkregen goud was grofkorrelig; hieruit volgt, dat het rif, waarvan het metaal afkomstig is, niet ver van de tegenwoordige vindplaats verwijderd is. De aanwezigheid van stukken kwartsgoud wettigt bovendien het vermoeden, dat ook het placer zelf goudriffen in zijn bodem verbergt.

Zekerheid omtrent het bestaan van deze riffen wordt evenwel eerst verkregen na eene exploitatie van het alluvium. Bij een dergelijke ontginning wordt nl. de verweerde dekkende laag aan de oppervlakte weggespoeld en treedt het onderliggende gesteente te voorschijn. Tot heden zijn uitsluitend op den sedert geruimen tijd in exploitatie zijnde placers, de riffen blootgelegd. Hoewel in vele andere gedeelten van de kolonie op goede gronden het bestaan van riffen wordt vermoed, (o. a. op het aan de Maatschappij toebehoorende placer-Union, dat nabij de Locuskreek gelegen is) zoo kan slechts de ontginning van het terrein dienaangaande volkomen zekerheid verschaffen.

Het alluviale goud vervult evenwel een hoogst belangrijke plaats in de goudindustrie van de wereld. Eerst door de sedert weinige jaren in de Transvaal ontwikkelde conglomeraat-exploitatie trad de alluviale ontginning meer op den achtergrond; tevoren bestond de totale wereldproductie van goud voor 99 % uit alluviaal goud. In de drie Guyana's was tot heden, met uitzondering van een geringe hoeveelheid rifgoud, dat in Engelsch-Guyana werd gewonnen, de geheele productie verkregen uit stroomgoud. In Fransch-Guyana produceerde o. a. (het placer-St. Elie in het tijdvak 1879—1897, dat is in 18 jaar tijds 21½ miljoen francs aan alluviaal goud.

Afgescheiden van het gehalte en van de hoeveelheid goudhoudend erts, dat een in exploitatie te brengen terrein bevat, vormt het quantum water, waarover bij die exploitatie beschikt kan worden, de hoofdfactor ter beoordeeling van de eventuele rentabiliteit van het bedrijf. Niettegenstaande in de kolonie Suriname de normale jaarlijksche regenval, in vergelijking met die in andere landstrekten, een bijzonder hoog maximum bereikt, zoo is watergebrek gedurende de droge moessons een periodiek verschijnsel. „Les extrêmes se touchent” is, in dit opzicht, in hooge mate op Suriname van toepassing.

Dat deze eigenaardige toestanden van grooten invloed zijn op de goudindustrie, voor welke nijverheid het „geen water, geen goud”, als een axioma geldt; — behoeft geen betoog. Vele goudondernemingen in de kolonie zouden, indien watergebrek ze niet gedurende vele maanden van het jaar tot het staken van hun bedrijf noodzaakte, aan hun beheerders groote winsten in den schoot werpen, waar thans in vele gevallen het product onvoldoende is om zelfs de kosten te dekken, laat staan deze te overschrijden.

Voor de latere machinale exploitatie van het placer-Victorie kan de waterrijkdom van zeer hooge waarde worden geacht. Deze concessie wordt door een breede kreek, de Anjoemarrakreek, doorsneden, die zelfs in den jongsten drogen tijd, welke zich door een bijzondere felheid kenmerkte, steeds voldoende water behield. Bovendien dient vermelding, dat deze kreek tevens goudhoudend werd bevonden, zoodat zij op eenvoudige wijze, gelijktijdig met de ontginning van de omliggende terreinen, door een baggerinrichting zal kunnen bewerkt worden.

Hoewel de loop van de Anjoemarrakreek reeds over aanzienlijken afstand bepaald werd, zoo valt het nog niet met zekerheid vast te stellen, of zij een zijtak is van de Sarakreek, dan wel zich met de Marowijnrivier vereenigt. Indien de laatste veronderstelling, zooals het meest waarschijnlijk wordt geacht, de juiste is, dan zal de Maatschappij „Suriname” binnenkort een onderzoek langs de Anjoemarrakreek en hare zijtakken doen instellen, welke laatste ontspringen op het grensgebergte, dat zich langs de Tapanahonyrivier uitstrekt. Aan de noordzijde van dit gebergte werd in vroeger jaren door ontdekkingsreizigers de aanwezigheid van goud geconstateerd; bovendien werden eertijds in die streken ook placers aange troffen. Verder zijn vele krekten, welke in de Marowijnrivier stroomden, nabij den oever dezer laatste goudhoudend. De Sarakreek en hare affluënten, welke steeds een aanzienlijk contingent leverden van het uit Suriname geëxporteerde goud, ontspringen eveneens op bovenbedoeld grensgebergte.

De mogelijkheid bestaat, dat door de bevaarbaarheid van de Anjoemarrakreek een uitgebreid gebied voor de goudexploitatie zal worden ontsloten, terwijl de gemakkelijke verbinding met de hoofdstad, in verhouding tot die van andere in deze streken aanwezige placers, — aannemende, dat deze communicatie over hare geheele uitgestrektheid te water zal kunnen geschieden, —

zeer ten goede zal komen aan de uitgaven, welke het transport van arbeiders, machinerieën en vivres vereischen.

Teneinde de waarde van het placer-Victorie met eenige zekerheid te kunnen bepalen, werd besloten om deze bezitting der Maatschappij „Suriname” bij wijze van proef op kleine schaal, in exploitatie te brengen.

De noodige voorbereidingen voor deze ontginning werden einde 1898 getroffen, zoodat in den aanvang van dit jaar het daarvoor aangewezen personeel naar het placer is vertrokken. De geologen volgden eveneens eenige dagen later; zij waren vergezeld van de noodige arbeiders, bestemd voor het onderzoek der omliggende terreinen en voor het voortzetten der exploratie van de landstreek gelegen bewesten de Sarakreek.

Betreffende laatstgenoemde landstreek waren de verwachtingen omtrent de te verkrijgen resultaten niet minder gunstig. In een volgend nummer zullen wij mededeelen, dat deze verwachtingen door het onderzoek niet zijn beschaamd en dat ook daar een complex van goede goudhoudende krekten is gevonden.

Kwartsgoud-winning in Suriname.

In *Onze West* van 5 April l.l. leest men het volgende:

Mijnheer de Redacteur!

In „De West” van 14 Maart j.l. staat:

„Het is voor de kolonie Suriname een buitengewoon verblijvend verschijnsel, dat eindelijk eens een ernstig begin zal worden gemaakt met het winnen van goud uit kwartsen, op de wijze zooals dit plaats heeft in de Transvaal, Californië en Australië.

Tot nog toe werd nog alléén stroomgoud in de kolonie gewonnen en hoewel men algemeen van oordeel was, dat de rijke alluviale goudvelden ook moesten voortkomen uit rijke kwartsriffen, zoo was er omtrent zulke riffen nog zeer weinig met zekerheid bekend.

Thans echter staat het vast, dat op de „Guyana Goud-Placer” rijke goudhoudende kwartsriffen zijn gevonden en onderzocht. Het moeten, volgens berichten uit Suriname, uitgestrekte riffen zijn, tot 8 voet dikte.

Voor de exploitatie van dit kwartsgoud worden de machinerieën reeds tegen April te Paramaribo verwacht en tegen Juni denkt men die aldaar in werking te hebben. Op het placer wordt met kracht gewerkt aan de voorbereidende werkzaamheden voor het bouwen der fabriek en het verzamelen van kwartsen.

Wat een en ander voor de kolonie voor gevolgen zal hebben, is bijna niet te overschatten. — Het zou 't plotseling ontwaken kunnen zijn der industrie uit een langdurigen slaap, want een goed renderende goudindustrie brengt de noodzakelijkheid van tal van andere industrieën, van meerderen handel en van verkeerswegen, met zich.

Het doet ons genoegen, dat deze eerste schrede nu eens te danken is uitsluitend aan Nederlanders en aan Nederlandsch kapitaal en initiatief.”

Tegen deze laatste bewering moet ik opkomen, dewijl ze onjuist is.

Reeds lang vóórat de „Guyana Goud Placer Maatij.” tot stand kwam, waren op het placer-L. & F. de Jong schachten, tunnels en coss-cuts aangelegd en daardoor de aanwezigheid van verscheidene exploitabele kwartsaders of riffen geconstateerd; terwijl, sedert de hydraulische werkwijze er werd gevolgd, niet minder dan vijf andere riffen, over eene lengte van ± 600 voeten, zijn blootgelegd. Terzelfde plaatse werd enkele maanden vóórat het eerste rif op het placer der „Guyana Goud Placer Maatij.” werd blootgelegd, een kwartsmolen opgesteld, waarmede met goed gevolg het eerste kwarts op de Surinaamsche goudvelden is vernalen.

Hoezeer ik de ijverige pogingen van de G.-G. Placer Maatij, waardeer om succès te behalen en daarbij gaarne zou zien, dat ook andere Nederlandsche ondernemingen dat loffelijk voorbeeld volgen, zoo zal de Redactie van „De West” 't mij niet euvel kunnen duiden, dat ik, door het bovenstaande aan te halen, heb willen doen uitkomen: dat de eerste schrede in een richting, die, — zooals zij zelve zegt — voor de kolonie niet te overschatten gevolgen kan hebben, „niet is te danken uitsluitend aan Nederlanders en aan Nederlandsch kapitaal en initiatief,” maar hoofdzakelijk aan kolonisten en het, wel is waar, niet veel vermogend, — doch in dat geval zich niet onbetuigd gelaten, koloniaal kapitaal en initiatief.

Wij willen er niet over kibbelen, wie het eerste goud heeft gewonnen uit kwartsen in Suriname; of dit door Nederlandsch of koloniaal kapitaal en initiatief is geweest doet weinig ter zake, want onze bedoeling was niet te beweren, dat er nog nooit te voren in Suriname iets of wat goud uit kwartsen was gewonnen, maar dat thans door de „Guyana Goud-Placer Maatschappij” de eerste complete stampfabriek wordt gebouwd, die, te zamen met het verrichte mijnwerk, in staat stelt, om de goudindustrie in Suriname die vlucht te geven, welke zij noodig heeft.

J. E. M.

NIEUWS UIT DE WEST.

Blijkens aankondiging in het „G. A. B.” zullen met ingang van 1 April a.s. de volgende verplaatsingen onder het corps districts-geneesheeren plaats vinden:

De heer C. L. Duurvoort wordt ontheven van de geneeskundige praktijk te Coronie en belast met die in het 3de geneeskundig district van en met Pl. Leliendaal tot en met Pl. Spieringshoek.

De heer J. E. Wesenhagen wordt van Bov. Para overgeplaatst naar Coronie.

De heer D. C. Comperts, thans gevestigd te Domburg, in afwachting eener nadere voorziening, belast met de practijk in Bov. Para.

* * *

Dezer dagen is een arbeider in dienst van „Montana-Mine” aangehouden wegens goud diefstal.

Denkende de politie te kunnen verschalken, had

hij o. m. een brood gebakken, waarin vooraf 20 grammen goud waren geborgen.

In een der holle pooten van zijn trommel had hij ook eenige grammen geborgen en toen dit ontdekt werd, kreeg de politie vermoeden, dat wellicht ook het brood eenig ingrediënt mocht bevatten, dat er niet in hoorde, en zoo werd het brood doorgesneden en vond men er het gestolene.

Een goede les voor anderen om niet na te volgen!